

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96504](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96504)

conuenti saltem ex capite ignoratia, & sic ex illa clau-
sura, si qua mihi iusta causa uidebitur, prout p ipsius
parte petitum fuit. Præterea ex quo emphyteosis di-
ceretur cum ipso pupillo finita, & sic is per cursum te-
poris à iure suo cecidisse diceretur, cum eo diceretur
aliquid gestum, quoniam iure suo priuaretur: ergo ex
hoc debet in integrum restitui etiam ex capite mino-
ris ætatis, præsupposito est, qd tempus cum defuncto
maior diceretur inchoatum, ut late declarant Bart.
& omnes in d.l. si. ac etiam in d.l. æmilii. ¶ Adde, qd
2 ¶ dominus scienter recipiendo simpliciter canonem
modo semel, sed sæpius, censetur remittere omnem
caducitatem ex quacumq; causa etiam graui proueni-
entem, ut est glo. magistralis, ibiq; omnes canonistæ in
c. potuit. de loca. gl. in c. 1. quo tempo. mil. in usi. feu.
gl. & ibi Bar. in l. commissoria. C. de pactis inter emp.
& uend. Sed post lapsum uigintinouem annorū ipsi
locatores simpliciter per plures annos solutionē ca-
nonis tam ab ipso pupillo, quam à suis prædecessori-
bus receperunt, ergo &c. ¶ Præterea tū ipsi condu-
ctores, eorumque heredes teneantur renouationē in-
strumenti petere nō infra 29. annos, nec in 29. annos,
sed in fine quorumlibet 29. annorū, sequitur, qd nisi fi-
nitis singulis 29. annis renouationem petere nō te-
nentur, hæc enim uerba in fine 29. annorū hoc im-
portant, hoc est solum illis finitis, & non ante, per ea,
quæ habentur in l. qui ante kalendas. & in l. qui hoc
anno. ff. de uerb. ob. & ibi moder. ex quibus infertur,
qd tempus currere non incipiet, nec ad renouandum
agi potest, nisi finitis singulis 29. annis, est enim expe-
ctandum, ut totum tempus adiectum stipulationi sit
elapsum ante, quam agi possit ad tradita per moder.
post Bar. in iuribus proximè deductis. Quare cum pu-
pillus hic teneat rem, quando tempus 29. annorum
fuit finitum, infertur, qd tempus dicitur cucurrisse nō
prædecessoribus suis, sed solum ipsi pupillo, cū quo
sic dicitur aliquid gestum: & ideo ex omni capite tā
minoris ætatis, quam iuste ignorantia, & sic ex illa
clausula, si qua mihi iusta causa uidebitur, aduersus
talem cursum temporis, & ad petendam renouatio-
nem est in integrum restituendus per ea, quæ habentur
per Bar. in d.l. si. & in d.l. æmilii. cū si. ¶ Conside-
randum est etiam, qd tē emphyteosis in perpetuum cō-
cessa durat, donec pensio soluatur. S. adeo. Inst. de lo-
cat. & conduc. §. perpetua. 10. q. 2. & nō finitur, nisi in
solutione affectus, & canonis cessatum fuerit, & pro-
pter abusum rei, uolente, & declarante domino,
& non aliter, ut habetur in d. c. potuit. de loca. in l. 22
& 3. C. de iure emphy. & Bald. in auth. qui rem. C. de
sacro. eccl. finitur etiam ob pacta non seruata, ut qñ
conuentum esset, qd diceretur finita, si pactum aliqd
non seruaretur, quoniam contractus legem ex con-
uentione partium accipiunt. l. contractus. ff. de reg.
iur. cum sim. & habetur in d. c. potuit. ut quia conuen-
tum esset, qd renouatio peti, aut aliud per emphyteo-
tam fieri deberet, & si per eum id factum nō esset, em-
phyteosis censetur ipso iure finita, & ad dominum
reuerfa; & hic non est casus noster, quandoq; et fini-
tur emphyteosis, quando non est actum expressè, ut
dicatur finita, si promissa non seruatur, sed quando
aliquid per conductorem simpliciter cum iuramen-
to promissum fuit, & postea iuramento contrauentū
fuisse, nam rōne periurij in odium peierantis ipso iure
finitur, ut in c. querelam. ubi Bal. de iureiuran. & in
l. si quis maior. ibiq; Alex. C. de transac. & hic proprie
est casus noster, in quo cōcludendum est, qd hæc poe-
na periurij ad aliam personam non extenditur, sed so-
lum iurantem, & non heredes concernit, atque con-
prehendit, quoniam iuramentū, & periurium est me-

re personale. c. ueritatis. de iureiuran. Bald.
raliter. C. de rebus credi. & docto. omni-
maior. quare cum in terminis factum fuit
ter pactum de petendo renouationem, &
ne non fuerit expressè conuentum, ob hoc
tio per heredem pupillum non fuerit peti-
teolis non potest dici finita ratione peti-
na ad heredes, & maxime pupillos non te-
Bal. in d.l. generaliter. ex quo enim emphy-
in perpetuum concessa, sui natura debet
rare, donec pensio soluatur. d. §. adeo. nō
de quibus supra proximè dictum est: cū
que arbitror omnino cōcludendum esse
sim in casu nostro non fuisse finitam peti-
titam renouationem, uel saltem ipsam
redem esse restituendum si non ex capite
tatis, saltem ex capite iuste ignorantia, si
la, si qua mihi iusta causa uidebitur perpe-
S. V. M. A. E.

- 1 Emphyteosis dicitur finita per cursum temporis
quando factum fuit pactum de renouando finitum
imouem annorum.
- 2 Renouatur id, qd est finitum, prorogatur uero, quod
est finitum, & reuelata.
- 3 Emphyteosis finita ex continuatione, & per se
renouatur, & reuelata.
- 4 Emphyteosis finito tempore, infra quod, uel post quod
datur, non potest domino alteri concedi, & renouari
promissio facta est de renouando, solum est cōcessio.
- 5 Dummodo post finitum tempus, & infra cursum tempo-
ris, alius dominus illum renouare non tenetur.
- 6 Nisi ex iustis causis renouationē petere iussus sit.
- 7 Coemphyteota, & focus an pro socio, & coemphyteota
nem petere censetur.
- 8 Renouatio non dicitur, quando quis cum nouis pactis
tribus fuit inuestitus.
- 9 Caducitas ob canonem non solum, & caducitas
renouationem proueniens an, & quando de canonem
ni præcedentem requirat, & nū. seq. & an tempus
alteri de nouo, & sub alia forma rem concedi, &
seatur, nu. 12.
- 10 Renouationis petende actio, & obligatio quando
pore conuenio usque ad triginta annos datur, &
quando statim finito tempore conuenio renouatio
absque alia domini declaratione ipso iure cessat
quod emphyteota à iure suo cadat.
- 11 Iuramentum operatur, ut emphyteota promissa
ueriens ipso iure cadat à iure suo, nec moueat perpe-
nem

E P I T O M E.

Emphyteosi concessa ad renouandum
nouem annis in uigintinouem annos perpe-
pacto expressè, qd emphyteota clapsi uiginti
annis teneatur à domino renouationem peti-
iuratum fuerit emphyteota ob non petenda
tionē elapsis dictis uigintinouem annis
so iure absque alia domini declaratione
dit, & dñs recte emphyteosum alteri cōcedi

C O N S I L I U M C X I.

- 1 Nō plenti cā vī esse ddm, 1 q. qñ
ctū de renouando finito tpe
annorū, p cursū illius tps loca
phyteosis dñ finita, qd pactū
hoc infert, cū renouet id, qd
uerō, qd adhuc durat, nō renouari, sed
telari dicat. l. dies. ibiq; gl. & oēs doc. in
infe. l. sed si manēte. ff. de pcar. & ter. co. q. 2.
illud tps perseuerauit, nō censetur facta
ne cui. C. locati. & maxime qd emphyteota
tuatione, & perseueratione nō cecit
que reuelata. Bal. in l. unica. q. 11. C. qñ
- 2
- 3

renouari part. & in litem queritur. §. qui implero. ff. locati. finito framen tempore, infra quod, uel post, quod renouatio peti debet, dominus non potest rem alteri concedere, nec alium renouare, sed illum renouari debet, cui promissio de renouando facta fuit, ut uagari Bald. in d.l. ne cui. Et t. ut infinitas euitetur, quia postea quis nunquam renouationem sibi fieri petere possit, quia renouatio debeat fieri illi, cui fuit factum pactum de renouando, & non alteri, debet intelligi, dominus post factum finitum tempus renouationē, prout tenetur, & infra annum petierit, alioquin illi clapsus domini non renouare non tenetur, arg. text. c. 1. in c. lxxij. quate. 1. 2. q. 2. & c. 1. §. præterea. de pro. glo. f. ad Alex. per Federicum. ubi à iure suo penitus exclusus dicitur, quod per incuriam, & negligentia renouationem infra annum, & diem non petierit, ut ibi, & per Alex. postill. in l. si mihi, & titio. ff. de uerb. ob. c. 1. et quo tempore. & c. 1. in prin. qua. f. de. prima c. benigne amitt. fuit renouationem petere debet fuit legittime impeditus ex iustis causis, de quibus in c. 1. q. 3. cum ibi not. ubi enumerantur iustæ causæ, quibus quis excusatur, quæ in casu nostro non militant. Nec debet Florianus aduersarius credere, q. per Iacobus etiam pro ipso renouationem petijset ratione communionis, & cuiusdam societatis, quæ inter eos erat, nam hæc iura credulitas potius fuit quædam incerta, & negligentia, quàm iusta causa, & cum finito tempore renouationem amittit, ac etiam anni ad petendam renouationem omnino ipsorum ius finitum efficitur q. dominus de re ipsa libere disponere, & eam cui uellet, concedere poterat, arg. eorum, quæ habentur per Alex. in d. l. si mihi, & titio. illa etiam communio, & societas debet dici finita, & cessante causa finitæ, & cessat effectus. c. cum cessante. de appellat. cum ibi imputant domum esse ergo incurie, & negligentia per Florianum, qui uigilantibus, & non dormiēti bus ius non auenient, iuribus uulgaribus. Præterea Iacobus per Iacobus fuit excessio facta de dicta re inueniuntur nec pactis, & qualitatibus, ergo non dicitur renouatio, nec concessio facta ex causa renouationis, sed non concessio, nouaq. in iustitia, per Bald. in c. amptus. §. in super. de prohib. feud. alien. per Fe. de c. l. si mihi, & titio. in 6. col. & ex quo, ut dicitur et. prima concessio iam erat finita, licitum fuisset tunc, qui uoluit, concedere. ¶ Non obstat si Bald. uoluit Abb. in consil. 67. lib. 2. dicens, q. renouatio est pteptiois ob præsentiam caducitatem ex non habente canonis contingenti non ualuit, pteptio est declaratio domini super caducitate non præcedit illa si dominus post renouationem alte riam in factam canonem propter preterito, & futuro tempore a primo teptio receperat, ut ibi latius per eum. Idem arguendum est in casu nostro, q. renouatio nec super caducitate contingit ex renouatione debito, & conuenio tempore non petita, ad præiudiciū aliorum qui postea inuehiti, & ad solutionem canonis pro tempore præterito, ac etiam futuro admittuntur quia respondetur, Abb. loqui in casu diuer so, & rationem, ac rationem diuersam habente, & de hoc casu ad alium non est arguendum. l. inter filios. c. §. sacrum. uer. & hæc dissimilia. ff. de neriob. l. papianus xlii. ff. de minorib. c. per uerherum qui fil. in legitimi. Nam in caducitate, q. ob canonem non solum contingit, est decium, q. declaratio domini præcedere debeat, ut per Abb. An. 2. et in c. 1. de loca. & per Abb. in d. consil. Sed in caducitate contingente ex non petita renouatione, quando renouatio est de iure petenda, non respicit declaratio debeat præcedere ad hoc, ut qs

à iure suo cecidisse dicatur, & alijs possit inuestiri, quoniam statim quoque tempus, infra quod peti debet, labi permittit, dicitur priuatus, ut est de mente gl. in d. c. longinquitate per illum tex. 12. q. 2. & probatur in c. 1. ibiq. Abb. in ult. uerbis, de prelar. post Hofien. & facit tex. in d. c. 1. quo tempore, nil in c. 1. quæ fuit prima caus. benef. amittent. & in c. 1. §. in super. ibi quæ Bal. de prohib. fed. alien. per Eeder. uel dicendum est, ut statim infra dicitur. ¶ Nec obstat id, quod uoluit Dec. in conf. 3. 29. lib. 3. in nouis, ubi uelle uidetur, q. ob renouationem non petitam quia à iure suo non cadat, nisi facta declaratione à domino, quoniam cum ipsi emphyteota ad petendum renouationem & ad cogendum dominum, ut illam faciat, deturatio ex conducto, seu conductio ex lege oriens ex contractu emphyteotico, quæ est psonalis, alia durat spatio triginta annorum, & ideo infra tempore uiginti nouem annorum emphyteota est permittum infra triginta annos renouationem petere argumento. l. si cut. C. de prescriptio, triginta annorū, nisi dominus emphyteotam cecidisse declarauerit, quoniam ad hoc, ut ob non petitam renouationem dicatur cadere, do mini declaratio requiritur, ut uidetur esse de mente gl. ff. ibique Imol. in d. c. 1. de prelar. & sic non uidetur differentia inter cadutatem ex non solutione canonis contingentem, & illam, quæ ex non petita renouatione contingit: quia responderi potest, q. aut simpliciter facta fuit concessio de re emphyteotica ad renouandum de uigintinouem annis in uigintinouem annos perpetuo, & sic ad effectum, ut dominus de uigintinouem annis in uigintinouem annos renouare teneatur, & tunc procedat id, quod uoluit Dec. in d. confilio, qui propriè hoc in casu loquitur, quoniam hæc obligatio ipsū dominum respicit, ut is renouare teneatur, & ideo per triginta annos durat, donec dominus declarauit se uelle emphyteotam cecidisse, & ita loquitur tex. in d. c. 1. quamuis Abba. in fin. uerb. hoc sentiat etiam nulla facta declaratione, & uidetur communis opinio, q. à iure suo cadat ipso iure absque alia declaratione, si renouatione finito tempore non petierit, ut ex predictis probatur. Sed quia hic non est casus noster, ideo alium casum considero, uidelicet quando ultra quod facta fuerit concessio de uigintinouem annis in uigintinouem annos, quod personam domini, ut dictum est, respici factum fuit etiam inter contrahentes pactum expresse, q. ipse emphyteota elapsis uigintinouem annis renouationem à domino petere teneatur, quod pactum, & quæ obligatio ipsū emphyteotam afficit, ad respicit, & hic est casus noster, in quo dico, q. si emphyteota elapsis uigintinouem annis renouationem fieri non petierit, absque alia domini declaratione statim, & ipso iure, nil saltem elapso anno, & dic, argumento d. c. 1. §. insuper. à iure suo cecidisse dicitur adeo, q. dominus de re liberè disponere, & illam, cui uolet, cōcedere poterit, tum quia ultra q. res esset cōcessa ad renouandum de uigintinouem annis in uigintinouem annos perpetuo, factū etiam fuit pactū, q. emphyteota finitis triginta annis renouationem petere teneretur, quod pactum debet hoc operari, alioquin fuisset superfluum, ideo, ut aliquid operetur, dicendum est illud operari, ut si renouatio non fuerit petita, emphyteota absque alia domini declaratione à iure suo cadat, quia si pactum illud specialiter factum non fuisset, emphyteota ob non petitam renouationem à iure suo cecidisset, facta per domini declaratione, quia essemus in primo casu, ut in d. c. 1. ubi gl. ibique Imo. in fi. uerb. & per Dec. in d. conf. 1. ubi factum esset pactum predictum, illud operabitur, ut declaratio domini non requiratur, alioquin esset superfluum.

- persuū, & frustratorū, arg. l. si qñ. ff. de leg. 1. & corū,
 q̄ uoluit Salic. in l. licet. in si. uerb. C. loc. cū si. tū ga ta
 11 le pactū fuit iurātū, q̄d iurū opat, ut ipso iure q̄s due
 niēdo dicat à iure suo cadere, nec morā purgare pos
 sit, ut in l. si q̄s maior. cū mā. C. de trasac. & hī p̄ doct.
 Alex. & alios l. l. si insulā. ff. de uerb. ob. c. ad nostrā. de
 iure in. & Bal. i. c. q̄relā. cod. tit. cū si. q̄ allegari possent.
 12 Preterea ex eo, q̄d dñs alteri d̄ nouo rē p̄cessit, & sub
 alia forma, cēset declarasse, & p̄r cū res integra esse
 defierit, & ius alteri fuerit q̄sitū, dñs nō potuit primū
 p̄ductore p̄firmare, & formā primę p̄cessionis seq. p
 ea, q̄ hñr p̄ Bal. i. auth. si quas. C. d̄ sacro. eccl. iūctis ijs
 q̄ tradunt i. d. l. si mihi, & titio. Ex q̄b̄ clarē p̄stat, i ter
 minis n̄ris dictū ser iacobū potuisse d̄ re iuncti, & cā
 illi, nō obstantibus p̄missis, de nouo cōcedi. La° Deo.

S V M M A E.

- 1 Emphyteota ipso iure, sequuta domini declaratione cadit à iure suo
 ob alienationem rei factam irrequisito domino, ob non solutio
 nem canonis, & ob rei deteriorationem.
- 2 Et emphyteota ignorante, & irrequisito, dominus his casibus po
 test alteri emphyteosim concedere.
- 3 Ex emphyteosis pluribus principalibus si alter partem rei irrequi
 sito domino alienauit, is in totum à parte sua cadit.
- 4 Emphyteota alienans saluo iure domini, & quatenus domini con
 sensus accesserit, & non aliter, quando ob hanc protestationem
 à iure suo propter alienationem non cadat, & quando secus,
 & num. 6.
- 5 Emphyteota, qui ex pacto rem potest, irrequisito domino, aliena
 re, non potest, illo irrequisito, rem tradere, seu in possessionem
 inducere.
- 7 Emphyteota si rem emphyteoticam unā cum alijs bonis suis alie
 net, quando alienatio rei emphyteotice dicatur principaliter
 facta, ut ob eam emphyteota cadat à iure suo.
- 8 In patronatus potest cum uincentate accessorie uēdi. Secus si de
 eo specialiter mentio fieret.
- 9 Emphyteota plures eiusdem rei pro indiuiso ubicunque ad solutio
 nem canonis se obligarunt, si unus in totum, uel pro parte solu
 re cesset, omnes à iure suo cadunt.
 Etiam de iure canonico, num. 11.
- Et ibi quid de pluribus heredibus emphyteota, num. 14. & 16.
- 10 In duobus reis debēdi, & socijs mora: et culpa unus alteri nocet.
- 12 Statutum, quod si emphyteota priuati cessauit soluere, etiam per
 triginta annos non cadat à iure suo, locum non habet, quando
 emphyteota soluere iurasset.
- 13 Ecclesia succedens priuato, qui emphyteosim dedit, si emphyteota
 nō soluit canonem, an iure priuati, an uero iure ecclesie utatur.
- 14 Emphyteota si decedat, pluribus heredibus relicta, quorum aliqui
 canonem soluant, & aliqui non, an omnes à iure suo cecidisse
 dicantur, & num. 16.
- 15 Paupertas quomodo capiatur.
- 17 Emphyteota etiam minimam partem canonis soluere per bienniu
 cessas in totū cadit à iure suo, quāuis pro maiori parte soluisse.
- 18 Bartol. in l. fraudati. in finalib. uerbis. ff. de publicā. reprobat, ac
 etiam declaratur.
- 19 Prelatus ecclesie collegiate simpliciter recipiendo canonem ab em
 phyteosis non p̄iudicat ecclesie, cui ius ex non solutione cano
 nis erat acquisitum.
- 20 Emphyteota, qui canonem soluere cessauit, an, & quando postea
 soluendo moram purgare possit.
- 21 Mora duplex, seu triplex quando interuenit, illius purgatio etiam
 de iure canonico non admittitur etiam, in illis casibus, in quibus
 alijs de iure purgari posset.
- 22 Emphyteota, qui ob non solutionem canonis à iure suo cecidit, an,
 & quando prae-textu ignorantie, & rusticitatis sit in integrum
 restituendus, usque ad nu. 29.
- 23 Restitutio prae-textu ignorantie, et rusticitatis aduersus ecclesiam
 non datur.
- 24 Emphyteota plures si facto unius à iure suo omnes ceciderint, pos
 sunt contra illum unum ad totale damnum, & interesse agere.
- 25 Non aut sunt aduersus ecclesiam, & dominū in integrū restituendi.

- 26 Instantia si sit minori perempta culpa tutoris, si
 aduersus tutorem, uel curatorem ad interdictū
 & non restituitur in integrum, nisi in subsec
 27 Rusticitati aduersus iuris ignorantiam quando
 quando non, & nu. 29.
- 28 Emphyteota, quod cessando soluere canonem p̄
 à iure suo, dicitur ad rigorem iuris conseruari
 29 Emphyteotam ecclesie cessare in solutione canonis
 30 Emphyteota ob rei deteriorationem cadit à iure
 hoc conuenire debeat.
- 31 Emphyteota arbores fructiferas magna cum rei
 cidere non potest.
- 32 Emphyteota à rei deterioratione non excusat
 tionem in alia parte factam.
- 33 Dolus, seu lata culpa arguitur, ubicunque lue per
 preceptum superioris aliquid fiat.
- 34 Emphyteota, qui cum iuramento promisit ut re
 incidendo arbores fructiferas et duas tantum, et
 li rei deteriorationem promissis contrarius, & u
 Et intelligitur obligatus re uti secundum quod iura
 poscunt, num. 36.
- 35 Rusticus cum iuramento promittens laborare ali
 non laborando, ut sciat, et iura exposcit, p̄
 & expelli potest.

E P I T O M E.

Emphyteotas ecclesie ob alienationem
 teotice irrequisito domino factam, ob non
 canonem per biennium, etiam per unum
 emphyteosis pluribus simul in solidum
 ob rei deteriorationem, à re emphyteotice
 iure suo, sequuta dñi declaratione, cecidisse
 no rē ingredi, & alteri locare licuisse, hanc

C O N S I L I V M C I T.

- 1 **C**ONSILIVM in presenti causa
 à re emphyteotice, & ab omni
 cidisse, ex quo domini declaratio
 fuit, iuxta ea, quae habentur in
 loca. & per Alex. in consi. 44. lib. 3. in consi.
 in auth. qui rem. C. de sacro. eccl. & in l. l. c.
 emphyt. & hoc ex triplici capite, uidelicet
 alienationis irrequisito domino factae, ex
 soluti canonis per biennium, & ex capiti
 tionis rei, qui omnes casus quoad hoc
 ta ipso iure dicatur à suo iure cadere, sequen
 ni declaratione, & equiparantur, ut in d. c.
 2. d. auth. qui rem. & f. ideo utroq; casu domini
 est, etiam ignorante, & irrequisito emphy
 cecidit, aliu inuestire, seu alteri in emphy
 cedere, ut uoluit Bald. in c. qua in ecclesiā
 de consi. & Alex. in d. consi. 44. ¶ Et q̄ ex capiti
 tionis saltem pro parte alienata à iure suo
 3 probatur, f. nam quando sunt plures p̄ncip
 phyteota, & alter eorum partem rei irrequi
 mino alienauit, is in totū à parte sua cadit,
 per loā. And. in c. 2. de feudis per Bald. in l. l.
 C. de cad. toll. & per las. in l. si. col. 1. 39. C. de
 phy. sed in casu nostro alter ex principalibus
 emphyteosim conduxerant, & qui maiore
 bebat, partē suā alienauit, irrequisito dñi
 sita, ecclesia ergo &c. ¶ Et si diceret, q̄ p̄ncip
 in instrumento per illa uerba, saluo iure dñi
 quatenus consensus domini accesserit, de
 nec alio modo, operatur, q̄ cecidisse non
 alienatio facta cum dicta protestatione non
 destina, nec fraudulenta, ut quia postea
 non fuerit peruentum ad factum, hoc
 ditionem, sed remansum fuerit in manu